

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

B.

1. **Ποιητική προσέγγιση του κόσμου με τις αισθήσεις:** στιχ.4 «Να μάθεις μανταρινή και άψινθο».
Αναφορά στην ιστορική ελληνική παράδοση: στιχ.14 «Να μπεις απ' το παράθυρο στη Σμύρνη».
Αναφορά στη θρησκεία: στιχ.16 «Από τα Κυριελέησον και τα Δόξα Σου».
Σχέση με την ελληνική φύση: στιχ.17 «Και με λίγο Βοριά λίγο Λεβάντε».
Το μυστήριο του φωτός: στιχ.6 «Στο πυργάκι του φάρου το καταμεσήμερο».
2. Υπερρεαλιστικά στοιχεία:
Αισθησιοκρατία: στιχ.4 «Να μάθεις μανταρίνι και άψινθο».
Ασαφείς και αδύνατες εικόνες: στιχ.7 «Να γυρίσεις τον ήλιο και ν' ακούσεις».
Αντιθέσεις: στιχ.16 «Από τα Κυριελέησον και τα Δόξα Σου».
Χρήση συμβόλων: στιχ.1 «Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριώ χρονώ
3. Ο ίδιος ο τίτλος του ποιήματος, ο οποίος επαναλαμβάνεται συνεχώς και μέσα στο ποίημα, είναι χαρακτηριστικός των συγκεκριμένων στοιχείων.
Μικρή: αναφέρεται στη νιότη και προφανώς στην ομορφιά, τη δροσιά και την αθωότητα που πηγάζουν απ' αυτή.
Πράσινη: συμβολίζει το χρώμα της ελπίδας, του άγουρου της νιότης, τη ζωντάνια.
Θάλασσα: αναφέρεται στη δύναμη της ανανέωσης, μια δύναμη που μας οδηγεί σε νέους δρόμους. Εκτός από τον τίτλο υπάρχουν διάσπαρτα πάμπολλα στοιχεία που πιστοποιούν την άποψη του Στέφανου Διαλησμά:
Δεκατριώ χρονώ: δηλώνει το πέρασμα από την παιδική στην εφηβική ηλικία, αγαπημένη εποχή για όλους τους ποιητές – λογοτέχνες, καθώς συγκεντρώνει όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά. Οι μαγικές δυνάμεις παρουσιάζονται μέσα από την έντονη υπερρεαλιστική **εικονοπλασία** που συναντάμε στους **στίχους 7** «Να γυρίσεις τον ήλιο και ν' ακούσεις» **και 15** «Να μου αντιγράψεις τις αντιφωγγιές στην οροφή».
Η νιότη, η αθωότητα και η δροσιά δίνονται και από το **στίχο 13** «Με τον άσπρο γιακά και την κορδέλα». Το άσπρο δηλώνει το αγνό και αθώο ενώ όλη η φράση συμβολίζει τη σχολική ποδιά, χαρακτηριστικό των παιδιών που πηγαίνουν σχολείο.
Ο έρωτας υποδηλώνεται στους στίχους 20 και 21:
«Για να σε κοιμηθώ παράνομα
Και να βρίσκω βαθιά στην αγκαλιά σου»
Η ευεργετική δύναμη της νεότητας για όσους είναι έτοιμοι να τη δεχθούν διαφαίνεται κυρίως στο **στίχο 21 αλλά και στους στίχους 22 και 23**, καθώς ο ποιητής δηλώνει ξεκάθαρα την επιθυμία του μέσα απ' τη Μικρή Πράσινη Θάλασσα να μνηθεί στα μυστικά της ελληνικής παράδοσης – πολιτισμού.
4. Οι στίχοι 12 – 18 αποτελούν συνολικά την τρίτη ενότητα του ποιήματος και θα μπορούσαν να τιτλοφορηθούν «**Η γνώση του Βυζαντινού και Νεότερου Ελληνισμού**». Μέσα απ' αυτούς **αισθητοποιείται η επιθυμία του ποιητή να βιώσει την ορθόδοξη χριστιανική παράδοση**. Με τη συνεκδοχή «Άσπρο γιακά και την κορδέλα» αντί μαθητική στολή, ο ποιητής μεταφέρει προοδευτικά την ποιητική δράση, η οποία στην προκειμένη περίπτωση είναι η μάθηση για την κοπέλα, σε νεώτερες εποχές: Βυζάντιο → Σμύρνη (ακμή και παρακμή) → σύγχρονη εποχή. Ο ιστορικός χρόνος συναιρείται, για να δηλωθεί η επιβίωση των παραδοσιακών βιωμάτων μέσα από μια εποχή που χρονολογικά εκτείνεται σε βάθος έως σήμερα. Ο ποιητής, με έντονα τα θαλασσινά του βιώματα, ζητά από το κορίτσι να μπει κρυφά, όπως όλα τα άτακτα – ζωηρά παιδιά, απ' το παράθυρο, στην κατακτημένη Σμύρνη και να μνηθεί στην ορθόδοξη βυζαντινή παράδοση, που επιβιώνει μέσα σε αλλόθρησκους («Κυριελέησον και τα Δόξα Σου») όπως φαίνεται πως αυτή απεικονίζεται με το καθρέφτισμα των λαμπυρισμών της θάλασσας στην οροφή ενός, παραθαλάσσιου προφανώς, σπιτιού.

Όταν το κορίτσι θα μνηθεί και στη νεώτερη ελληνική παράδοση θα ολοκληρωθεί και η εκπαίδευσή του. Ο Ελύτης της ζητά να γυρίσει πίσω, στην απέναντι πλευρά του Αιγαίου, την ηπειρωτική Ελλάδα και μέσο για την επιστροφή δε θα είναι κάτι συμβατικό, αλλά οι άνεμοι και τα κύματα, στοιχεία χαρακτηριστικά για όλο το Αρχιπέλαγος και επίσης ενδεικτικά των θαλασσινών του βιωμάτων

5. Ο Γιάννης Ρίτσος στο συγκεκριμένο απόσπασμα, μέσα από στίχο ανομοιοκατάληκτο, γεμάτο συνειρμούς, με έντονη εικονοπλασία και με λόγο μακροπερίοδο και υπαινικτικό μιλά για την κυρά των Αμπελιών, την ελληνική παράδοση, βασικότατο στοιχείο και στο ποίημα του Ελύτη. Και τα δύο ποιήματα έχουν ως ηρωίδα μια γυναίκα και εξελίσσονται μέσα σε ένα χώρο που σημαδεύει και χαρακτηρίζει την ελληνική παράδοση, τη θάλασσα. Συμπληρωματικά στοιχεία κοινά και στους δύο ποιητές είναι η έντονη φυσιολατρεία και πιο συγκεκριμένα οι αναφορές στο μυστήριο του φωτός, τον ήλιο, ως ζωοδότη και δύναμη χαράς και ελευθερίας, τους ανέμους, αλλά και το θρησκευτικό στοιχείο και φυσικά την αγάπη ή αλλιώς τον έρωτα. Χαρακτηριστικός είναι τέλος ο ιδιωματισμός «βái – βái» που χρησιμοποιεί ο Ρίτσος και παραπέμπει στο τουρκικό στοιχείο που και αυτό αναπόφευκτα έχει μερίδιο στη παράδοση του Αρχιπελάγους, κάτι που έμμεσα δίνει και ο Ελύτης όταν αναφέρεται στην εξελικτική πορεία της ελληνικής παράδοσης απ' το Βυζάντιο ως και σήμερα (Σμύρνη).

Σημ: Οι απαντήσεις που δίνονται είναι ενδεικτικές (ιδίως για τα δύο πρώτα θέματα). Σε κάθε περίπτωση οι μαθητές όφειλαν να χρησιμοποιήσουν τα στοιχεία που τους δίνονται ή όποια άλλα θεωρούν ότι μπορούν να προσεγγίσουν με μεγαλύτερη ευκολία και φυσικά να αιτιολογήσουν και να τεκμηριώσουν τις επιλογές τους.